

Evangelium přichází do Tesaloniky

Základní verš

„Proto i my děkujeme Bohu neustále, že jste od nás přijali slovo Boží zvěsti ne jako slovo lidské, ale jako slovo Boží, jímž skutečně jest. Vždyť také projevuje svou sílu ve vás, kteří věříte.“ (1Te 2,13)

Hlavní myšlenka

Naše jistota, že se můžeme spolehnout na Boží zaslíbení, je založena na důvěře v Bibli jako Boží slovo.

Jeden kazatel měl příležitost hovořit s mladou ženou, která byla před nedávnem pokřtěna. Seděli společně venku před modlitebnou na lavičce a k velkému překvapení kazatele mu dívka řekla: „Měla bych být pokřtěna znovu.“

Když se jí zeptal, proč si to myslí, odpověděla mu: „Některé věci o mé minulosti jsem totiž předchozímu kazateli vůbec neřekla.“

Tak začala jejich dlouhá konverzace, při níž kazatel zapáleně mluvil o velikosti Božího odpuštění. Žena jeho slovům dychtivě naslouchala. Když se za ni kazatel pomodlil, spustil se z oblohy liják, který je oba během krátké chvíle promočil až na kůži. Mladé ženě se rozzářily oči a nadšeně zvolala: „Právě jsem byla nově pokřtěna!“

Milostivý Bůh je někdy ochotný poskytnout svým dětem, podobně jako této ženě, velmi konkrétní ujištění o tom, že je jim nablízku a má je rád. Nicméně naše důvěra v Boha bude mít ten nejpevnější základ ve chvíli, kdy bude postavena na jasném učení Božího slova. V této lekci si povšimneme toho, jak naplnění biblických prorocství posilovalo víru nových věřících v Tesalonice.

Útrapy kvůli kázání evangelia

¹Sami víte, bratří, že náš příchod k vám nebyl marný. ²Víte také, jak jsme předtím ve Filipech trpěli a byli poháněni; a přece nám náš Bůh dal odvahu hlásat vám, přes mnohý těžký zápas, evangelium Boží. (1Te 2,1.2)

Osobní studium

Evangelium je dobrá zpráva o tom, co Bůh v Kristu udělal pro to, aby nám mohlo být odpuštěno, abychom byli opět přijati za Boží děti a aby naše životy mohly být proměněny (Ř 1,16.17). Kvůli hříchu propadl celý svět odsouzení; díky smrti a vzkříšení Ježíše ale dostal také novou příležitost získat znovu věčný život, který Bůh už na počátku zamýšlel pro celé lidstvo. To vše pro nás bylo vykonáno v době, když jsme ještě byli hříšní (Ř 5,8). Toto dílo vykopení bylo vykonáno v osobě Ježíše, bez našeho přičinění, a my k tomu nemůžeme za sebe přidat vůbec nic. Tato dobrá zpráva se pak stává v našem životě realitou ve chvíli, kdy nejen připustíme to, že zasluhujeme odsouzení, ale zároveň přijmeme odpuštění, které nám Bůh v Ježíši nabízí.

Jak je tedy možné, že někteří lidé tuto úžasnou zprávu odmítají nebo proti ní dokonce bojují? Odpověď je snadná: přijetí evangelia totiž od nás vyžaduje pokorné odložení důvěry v sama sebe nebo v to, co nás činí silné v očích druhých – peníze, moc či fyzická atraktivita. To vše mohou být dobré věci, pokud jsou podřízeny Boží vůli a jeho záměrům. Pokud se však pro nás stanou naší zásadní životní jistotou, pak budeme považovat evangelium i ty, kdo je hlásají, za něco, co nás ohrožuje.

Pavel a Silas to zažili při svém misijním působení na vlastní kůži. Ve Filipech byli kvůli svému poselství zbiti, do krve zbičováni a uvězněni (Sk 16,22–24). Ale i navzdory tomuto utrpení jim Bůh tehdy dal velmi zřetelně najevo, že je s nimi a že jejich kázání přinese ovoce (Sk 16,26.30.36). To je povzbudilo, a tak zamířili ihned do Tesaloniky, kde navštívili synagogu. Navzdory fyzické bolesti, kterou stále ještě cítili, zde znovu hovořili o Mesiáši, který proměnil jejich životy a poslal je kázat dobrou zprávu o spasení.

Aplikace

S jakými reakcemi na evangelium se setkáváš ve svém okolí? Jak na tebe působí situace, kdy je tvé svědectví o Kristu odmítáno nebo i zesměšňováno? Kde můžeš v takové chvíli získat povzbuzení a novou chuť plnit své křesťanské poslání?

Pavlova misijní strategie

¹Dali se cestou, která vede přes města Amfipolis a Apollonii a přišli do Tesaloniky, kde měli Židé synagógu. ²Pavel jako obvykle přišel do jejich shromáždění a po tři soboty k nim mluvil, ³vykládal Písmo a dokazoval, že Mesiáš musel trpět a vstát z mrtvých. „A ten Mesiáš,“ řekl Pavel, „je Ježíš, kterého já vám zvěstuji.“ (Sk 17,1–3)

Osobní studium

Prvním krokem v rámci Pavlovy misijní strategie byla sobotní návštěva místní synagogy. Bylo to zcela logické, protože návštěva sobotního shromáždění byla nejen jeho celoživotním dobrým zvykem, ale také skvělou příležitostí oslovit velké množství tamních Židů.

V té době nebylo ničím zvláštním, pokud byli návštěvníci synagogy požádáni, aby promluvili ke shromážděným – zvláště pokud podobně jako Pavel a Silas žili v Jeruzalémě. Je možné, že přítomní chtěli slyšet novinky o životě židovské komunity na jiných místech a také zjistit nové poznatky ze studia Písem. Pavlova strategie tedy zcela odpovídala synagogálnímu prostředí.

Druhým krokem Pavlovy strategie bylo kázání z hebrejských Písem, která jeho posluchači považovali za autoritu. Začal tématem, které bylo pro Židy v jeho době velmi zajímavé a důležité – hovořil s nimi o Mesiáši. Na základě starozákonních textů se snažil ukázat, že Mesiáš měl nejprve trpět a teprve poté vstoupit do slávy, se kterou ho Židé ve svých představách spojovali. Sláva Mesiášovy vlády byla jen jednou částí velkého obrazu, do něhož patřil i prvek utrpení.

Poté začal Pavel vyprávět příběh Ježíše z Nazareta. Vysvětloval, jak jeho život zapadá do prorockých předpovědí Bible, o nichž právě hovořil. S největší pravděpodobností vyprávěl i o vlastních pochybnostech, které jej vedly k odmítání Krista, a poté o osobním setkání s vyvýšeným Kristem. Nahlédneme-li do Lukášova evangelia, zjistíme, že Pavlova strategie odpovídala způsobu, kterým hovořil po svém vzkříšení Ježíš se svými učedníky (L 24,25–27.44–46).

Aplikace

Povšimni si toho, jak se Pavel snažil přiblížit svým posluchačům tím, že je oslovil v jejich prostředí a způsobem, který byl pro ně srozumitelný a blízký. Proč je takový přístup důležitý? Koho chceš oslovit evangeliem ve svém okolí? Jakým způsobem se můžeš k těmto lidem přiblížit? Jak jim můžeš srozumitelně představit evangelium?

Dva pohledy na Mesiáše

⁵Hle, přicházejí dny, je výrok Hospodinův, kdy Davidovi vzbudím výhonek spravedlivý. Kralovat bude jako král a bude prozíravý a bude v zemi uplatňovat právo a spravedlnost. ⁶V jeho dnech dojde Judsko spásy a Izrael bude přebývat v bezpečí. A nazvou ho tímto jménem: „Hospodin – naše spravedlnost“. (Jr 23,5.6)

²Vyrostl před ním jako proutek, jak oddenek z vyprahlé země, neměl vzhled ani důstojnost. Viděli jsme ho, ale byl tak nevzhledný, že jsme po něm nedychtili. ³Byl v opovržení, kdekdo se ho zřekl, muž plný bolestí, zkušný nemocemi, jako ten, před nímž si člověk zakryje tvář, tak opovržený, že jsme si ho nevážili. ⁴Byly to však naše nemoci, jež nesl, naše bolesti na sebe vzal, ale domnívali jsme se, že je raněn, ubit od Boha a pokořen. ⁵Jenže on byl proklán pro naši nevěrnost, zmučen pro naši nepravost. Trestání snášel pro náš pokoj, jeho jizvami jsme uzdraveni. (Iz 53,2–5)

Osobní studium

Už v dávných dobách si čtenáři Starého zákona všimli dvou výrazných pohledů a perspektiv, které v souvislosti s očekávaným Mesiášem nabízela proroctví. Jedna část textů ukazovala na královského Mesiáše: popisovala vítězného krále, který přináší svému lidu spravedlnost a rozšiřuje panství Izraele až do posledních končin země. Na druhou stranu zde ale také byly texty, které hovořily o Mesiáši, který má být trpícím služebníkem, poníženým a odmítnutým. Zásadním omylem však bylo to, že mnozí z nich nepochopili, že tyto texty mluví o jedné a téže osobě – jde totiž pouze o dva časově rozdílné aspekty díla stejného Zachránce.

Tyto dva typy textů nám mohou opravdu připadat zvláštní. Už proto, že královské předpovědi obvykle nenaznačují nic o Mesiášově utrpení a pasáže o trpícím služebníku zase příliš nezduřazňují jeho moc a autoritu. A právě nevyvážené zdůrazňování jen jednoho typů prorockých textů přivedlo mnohé zbožné židy pouze k očekávání vítězného Mesiáše, který se stane mocným králem osvoboditelem.

Nicméně starozákonní poselství o Mesiáši zahrnuje oba tyto aspekty, které se spojují v jedné jediné postavě. Není z nich však vždy zcela zřetelné, zda pro něj budou obě tyto charakteristiky typické současně, nebo se budou v čase projevovat postupně.

Podle slov ve Sk 17,2.3 je patrné, že apoštol Pavel připomenul Židům v Tesalonice právě tyto starozákonní mesiánské texty a poté společně zkoumali jejich význam.

Aplikace

V biblických dobách se v židovském prostředí objevovaly mnohé mylné představy o budoucnosti a příchodu Mesiáše. Dnes zase vládne podobný zmatek v představách o závěru lidských dějin a Ježíšově druhém příchodu. Jakým způsobem bys měl přistupovat k biblickým zprávám a proroctvím, abys je nečetl jednostranně a nevyváženě, a nedospěl tak k nesprávným závěrům?

Utrpení a následná sláva

³Byl v opovržení, kdekdo se ho zřekl, muž plný bolestí, zkoušený nemocemi, jako ten, před nímž si člověk zakryje tvář, tak opovržený, že jsme si ho nevážili. ⁴Byly to však naše nemoci, jež nesl, naše bolesti na sebe vzal, ale domnívali jsme se, že je raněn, ubit od Boha a pokořen. ⁵Jenže on byl proklán pro naši nevěrnost, zmučen pro naši nepravost. Trestání snášel pro náš pokoj, jeho jizvami jsme uzdraveni. ⁶Všichni jsme bloudili jako ovce, každý z nás se dal svou cestou, jej však Hospodin postihl pro nepravost nás všech. ⁷Byl trápen a pokořil se, ústa neotevřel; jako beránek vedený na porážku, jako ovce před stříhači zůstal němý, ústa neotevřel. ... ¹¹Zbaven svého trápení spatří světlo, nasytí se tím, co zakusil. „Můj spravedlivý služebník získá spravedlnost mnohým; jejich nepravosti on na sebe vezme.“ (Iz 53,3–7.11)

Osobní studium

Už Ježíš jasně poukazoval na to, že podle Písem měl Mesiáš zakusit utrpení: „Což neměl Mesiáš to vše vytrpět a vejít do slávy?“ (L 24,26). V řeckém textu se zde objevuje stejné slovní spojení jako ve Sk 17,3, kde Pavel říká, že Mesiáš „musel trpět“. Pro Ježíše i Pavla bylo zcela zřejmé, že Mesiášově slávě muselo předcházet utrpení. Otázkou však je, na základě čeho k tomu při četbě Písem dospěli.

Je možné, že si povšimli skutečnosti, že většina významných postav Starého zákona nejprve prožívala delší dobu utrpení, než se tito lidé dočkali slavnějších chvil svého života. Josef strávil asi 13 let ve vězení, než byl povýšen a stal se ministerským předsedou Egypta. Mojžíš zhruba 40 let vodil stáda ovcí v pouštní krajině, než se mohl stát mocným vůdcem exodu. David prožil léta jako uprchlík v cizině, než usedl na izraelský trůn. Daniel byl zase válečným zajatcem, který byl nakonec povýšen na post ministerského předsedy babylonské říše. V životních osudech starozákonních postav můžeme do jisté míry vidět předobraz očekávaného Mesiáše, který bude muset projít utrpením, než zaujme svou královskou pozici.

Jednou z nejvýraznějších pasáží, na kterou se Nový zákon odvolává, je 53. kapitola knihy proroka Izajáše. Trpící služebník, který je zde popisován, zažil opovržení, odmítnutí a bolest (Iz 53,2–4). Byl zabit pro naše hříchy, podobně jako obětní beránek ve svatyni (Iz 53,5–7), což bylo součástí Božího plánu (Iz 53,8–10). Bude ale „zbaven svého trápení“ (Iz 53,11) a přinese spravedlnost mnohým (Iz 53,12).

Pavel bezpochyby kázal v Tesalonice i o tomto starozákonním textu. Vždyť podle něj se neměl Mesiáš objevit hned jako mocný král. Nejprve měl prožít odmítnutí mnohými z vlastního lidu. Ale toto odmítnutí je třeba vnímat jen jako předehru k jeho Mesiášské slávě. Pavel tak mohl velmi jasně hovořit o tom, že Ježíš je skutečně Mesiášem, který byl předpovězen v Písmech.

Aplikace

Znovu si v klidu a s modlitbou pročti 53. kapitolu knihy proroka Izajáše. Přemýšlej o tom, že Stvořitel vesmíru byl ochotný toto vše prožít právě kvůli tobě, aby tě zachránil. Jak toto vědomí ovlivňuje tvůj vztah k němu?

Sbor v Tesalonice – společenství pro každého

¹*Dali se cestou, která vede přes města Amfipolis a Apollonii a přišli do Tesaloniky, kde měli Židé synagógu. ²Pavel jako obvykle přišel do jejich shromáždění a po tři soboty k nim mluvil, ³vykládal Písmo a dokazoval, že Mesiáš musel trpět a vstát z mrtvých. „A ten Mesiáš,“ řekl Pavel, „je Ježíš, kterého já vám zvěstuji.“ ⁴Někteří z nich se tím dali přesvědčit a připojili se k Pavlovi a Silasovi, také velmi mnoho Řeků, kteří už ctili jediného Boha, a nemálo žen z významných rodin. ... ¹²A tak mnozí z nich uvěřili a s nimi nemálo Řeků, vznešených žen i mužů. (Sk 17,1–4.12)*

Osobní studium

Součástí Pavlovy misijní strategie bylo oslovit nejprve Židy a poté také Řeky (Ř 1,16). V rámci jeho působení skutečně velmi často přijímali Židé Ježíše za svého Spasitele jako jedni z prvních. Teprve později, kdy mnozí křesťané odmítli zákon (a zvláště sobotu), bylo pro židovské věřící stále těžší uznat Ježíše za Mesiáše. Vždyť jak by mohl Mesiáš zrušit Boží zákon a svatost soboty?

Z našeho biblického textu je patrné, že i v Tesalonice byli někteří Židé přesvědčeni Pavlovým výkladem mesiánských textů a jejich aplikací na Ježíše. Jeden z těchto nově obrácených křesťanů, Aristarchos, se později stal Pavlovým spolupracovníkem, a dokonce na určitou dobu i spoluvězněm (viz Ko 4,10.11; Sk 20,4). Další z nich, Jáson, byl patrně dosti zámožný, a tak mohl poskytnout novému křesťanskému sboru prostory ke shromažďování, a dokonce zaplatit za Pavla kauci, aby tím zabránil jeho uvěznění (viz Sk 17,4–9).

Řekové, kteří „ctili jediného Boha“ (Sk 17,4), byli s největší pravděpodobností pohané, kteří měli velmi blízko k židovství, navštěvovali synagogu, ale nebyli ještě plnými konvertity. Takových lidí žilo v oné době v židovském prostředí značné množství. V rámci Pavlovy služby se tak stali přirozeným mostem k oslovení ostatních pohanů, kteří neznali judaismus ani hebrejská Písma.

Ve Sk 17 je zmíněno, že mezi členy prvního sboru v Tesalonice patřila celá řada Židů i významných a zámožných Řeků. V době, kdy Pavel píše tomuto sboru svůj první dopis, zde už vzrostl také počet pohanů pocházejících z nižších společenských tříd (1Te 1,7–9; 4,11). Je to úžasné svědectví o tom, že poselství o Kristu dokázalo v Tesalonice překonat národnostní a společenské rozdíly. Jako bratři a sestry se zde setkávali chudí i bohatí, Židé i pohané.

Aplikace

Je i tvoje sborové společenství opravdově otevřené všem? Dokáže se s láskou přiblížit k různým lidem bez ohledu na jejich věk, barvu pleti, sociální postavení nebo vzdělání? Dokážeš i ty bez předsudků přinášet ve svém okolí „věčné evangelium obyvatelům země, každé rase, kmeni, jazyku i národu“ (Zj 14,6)?

Podněty k zamyšlení

„Od doby apoštola Pavla až dodnes volá Bůh svým svatým Duchem jak židy, tak pohany. Pavel prohlásil: ‚Bůh nikomu nestrání.‘ (Ř 2,11) Apoštol se sám považoval za dlužníka ‚Řeků i barbarů‘ (Ř 1,14) a také Židů. Přitom však nikdy neztratil ze zřetele, že Židé mají oproti ostatním veliké výhody, především proto, že jim ‚byla svěřena Boží slova‘ (Ř 3,2). O evangeliu Pavel říká, že ‚je to moc Boží ke spasení pro každého, kdo věří, předně pro Žida, ale také pro Řeka.‘“ (AA 380; PNL 217)

„Když Pavel kázal obyvatelům Tesaloniky, odvolával se na starozákonní proroctví o Mesiáši. ... Na základě inspirovaných svědectví Mojžíše a proroků jasně dokazoval, že Ježíš Nazaretský byl Mesiáš. Zároveň upozorňoval na to, že Kristův hlas promlouval skrze patriarchy a proroky již od doby Adamovy.“ (AA 221, 222; PNL 128) *(Za studování stojí celá 22. kapitola „V Tesalonice“ z citované knihy Ellen Whiteové Poslové naděje a lásky, která představuje celou řadu starozákonních pasáží souvisejících s Ježíšovým posláním.)*

„Bůh očekává, že až se hlásání evangelia bude chýlit ke svému závěru, bude vykonáno zvláštní dílo pro ty skupiny lidí, které byly až dosud zanedbávány. Pak budou Boží poslové věnovat pozornost především Židům, kteří se nacházejí ve všech částech světa. ... Až si uvědomí, jak jednoznačně byl Kristus, vylíčený v evangeliích, představen již na stránkách Starého zákona a jak jasně Nový zákon vysvětluje Starý, schopnosti, které v nich dřímají, se probudí a uznají, že Kristus je Spasitel světa. Mnozí ho vírou přijmou za svého Vykupitele.“ (AA 381; PNL 217.218)

Otázky k rozhovoru

1. *Pavel se ve své době snažil oslovit židovské posluchače na základě mesiánských proroctví Starého zákona. Je tento přístup použitelný ve snaze oslovit židovskou komunitu 21. století také dnes, kdy velká část tohoto národa je spíše sekulární? Jakým způsobem se dnes můžeme přiblížit v naší zemi k dalším skupinám, které zatím o křesťanství nejeví zájem nebo vůbec netuší, proč by se o ně měly zajímat?*
2. *Je možné i v dnešní době použít biblická proroctví pro vzbuzení zájmu o Bibli? Reagují dnešní posluchači např. na poselství Daniele 2 podobně jako před několika desítkami let? Máme jako křesťané ještě vůbec sami zájem o proroctví Bible a oslovují nás?*

Shrnutí

Tato úvodní lekce se snažila přiblížit počátek křesťanského sboru ve městě Tesalonika. Z myšlenek, na které kladl při jeho zakládání důraz apoštol Pavel, vyniká obzvláště zásadní význam Božího slova pro křesťanský život, posláni a svědeckou službu. Pevné zakotvení v poselství Bible a v pravdě, kterou představuje, je klíčové nejen pro náš vztah k Bohu, ale pomáhá nám také lépe svědčit druhým o naší víře.